

TEAMTEACHING IN HET BASISONDERWIJS

Promotor: Kaat Delrue

Co-promotor: prof. dr. Geert Devos

Onderzoekers: dr. Mieke Meirsschaut, dr. Ilse Ruys

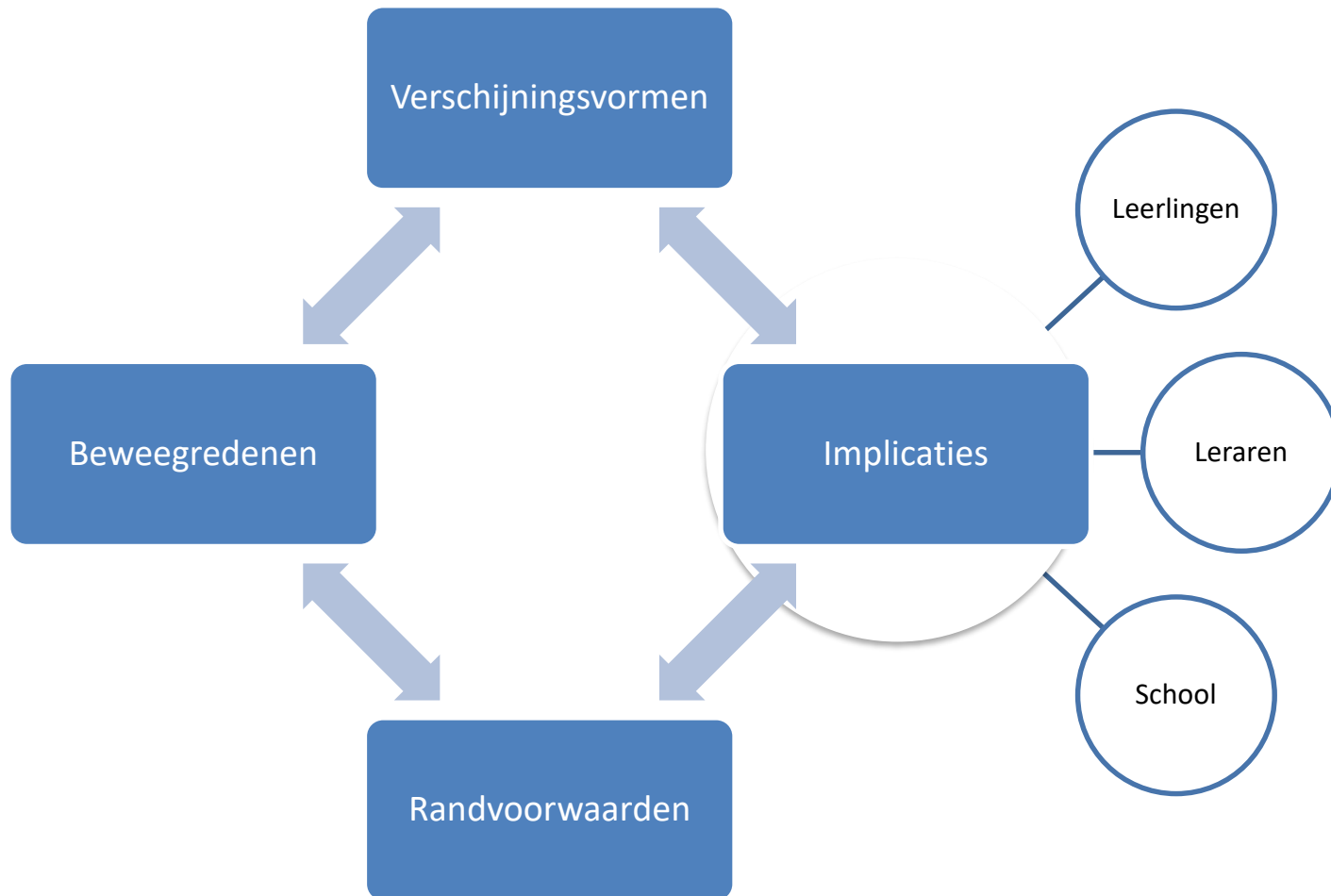
Onderzoeksteam

Mieke Meirsschaut: banaba Schoolontwikkeling,
Zorgverbreding en Remediërend leren, Buitengewoon onderwijs

Ilse Ruys: bachelor Kleuteronderwijs

Teamteaching (2016-2018)

Wat is team teaching?

“In team teaching werken meerdere onderwijsprofessionals samen aan kwaliteitsvol onderwijs voor al hun leerlingen.

De samenwerking situeert zich zowel in het voorbereiden en uitvoeren van lessen, als in de reflectie op hun gedeelde lesopdracht.”

Wat is co-teaching?

Co-teaching is een specifieke vorm van teamteaching tussen een gewone leerkracht en een collega met expertise over leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften.

Onderzoeksaanpak en output

Literatuurstudie

Serie van
focusgroepen

Meervoudige
gevalsstudie

**TEAM TEACHING: WAT, WAAROM,
HOE EN MET WELKE RESULTATEN?
EEN VERKENNING VAN DE
LITERATUUR**

Eindrapport literatuurstudie

dr. Mieke Meirsschaut & dr. Ilse Ruys

Promotor: Kaat Delrue

Co-promotor: Prof. dr. Geert Devos

**TEAMTEACHING: BEWEEGREDEKENEN,
RANDVOORWAARDEN EN IMPLICATIES
VOOR LEERLINGEN, LERAREN EN HUN
SCHOOL**

ONDERZOEKSRAPPORT

meervoudige gevalsstudie naar teamteaching in het
Vlaamse basisonderwijs

dr. Meirsschaut, Mieke & dr. Ruys, Ilse

Promotor: Kaat Delrue

6 contexten

Eef & Cathy

41 oudste kleuters
voltijds TT

School: 7j ervaring

Sarah, Hilde & Lina

40+ jongste kleuters
voltijds TT

School: 5j ervaring

Robert, Sien, Gonda, Yarno & Truus (zorg)

89 lln, 6de leerjaar
voltijds TT (om de twee
weken) + CT

School: 7j ervaring

Ellen, Joris & Krista

51 lln,
2de-3de-4de leerjaar
voltijds TT

School: 0j ervaring

Mieke & Karolien (zorg)

21 lln, 1ste leerjaar
3u CT/week

School: 4j ervaring

Gerrit, Els & Jade (ondersteuner)

27 lln, 6de leerjaar
deeltijds TT (4 vm/week)
+ CT (1u/week)

School: 2j ervaring

Overzicht

- *Wat is teamteaching, wat is co-teaching?*
- Hoe krijgt het vorm?
- Waarom starten scholen met teamteaching?
- Randvoorwaarden
- Positieve en negatieve gevolgen
- Beleidsaanbevelingen

Teamteaching: hoe krijgt het vorm?

- 7 modellen (observatiemodel, ondersteuningsmodel, ...)
- Samenstelling van teamteachende leraren
 - Teamteaching tussen leraren gewoon onderwijs
 - Co-teaching tussen klasleraar en zorgleraar/ondersteuner/...
 - Teamteaching met studentleraren
- Twee, drie, vier...
- Groepsgrootte
- Duurtijd van de samenwerking

Modellen van teamteaching

HET OBSERVATIEMODEL

Ik geef les aan de
hele klasgroep

Ik observeer de
leerlingen

HET COACHINGSMODEL

HET ONDERSTEUNINGSMODEL

HET SEQUENTIEEL MODEL

Ik geef een deel
van de les

Ik geef een volgend
deel van de les

HET PARALLEL MODEL

Ik geef les aan
een deelgroep

Ik geef les aan
een deelgroep

HET HOEKENWERKMODEL

HET INTERACTIEF MODEL

We geven in
interactie met
elkaar les

Mix maximaal

Mix maximaal

- Modellen
- Rollen
- Groeperingen

en doe 'de mix' doelgericht!

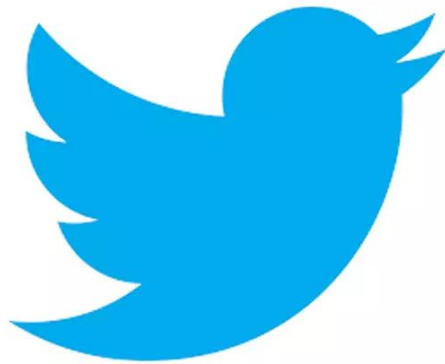
Waarom teamteaching?

Beweegredenen voor teamteaching	Case 1	Case 2	Case 3	Case 4	Case 5	Case 6
1 Om leerlingen beter te kunnen begeleiden						
2 Om leraren sterker te maken in het begeleiden van hun leerlingen						
3 Omdat teamteaching sterk leeft in onderwijs						
4 Om het lesgeven in grote groepen haalbaar te maken bij infrastructuurtekort						
5 Om de overgang van de lerarenopleiding naar de klaspraktijk te verbeteren						
6 Om voldoende geschikte stageplaatsen en opgeleide mentoren te vinden						
7 Om leraren zonder mandaat godsdienst te kunnen inzetten in het Katholiek onderwijs						
8 Om een geïntegreerde curriculumhervorming te ondersteunen						
9 Om continuïteit te garanderen voor leerlingen bij ziekte of afwezigheid van een leerkracht						

Waarom teamteaching?

1. Om leerlingen beter te kunnen begeleiden
 - beter kunnen inspelen op de (specifieke) onderwijsbehoeften van leerlingen
 - van “zorg uit de klas” naar meer “zorg in de klas”
2. Om leraren sterker te maken in het begeleiden van hun leerlingen
 - verantwoordelijkheden delen = draagkracht verhogen
 - expertises combineren
 - leren van elkaar

Wat zijn volgens jou belangrijke
randvoorwaarden bij
teamteaching of co-teaching?

Randvoorwaarden

Professionele relatie
tussen teamteachers

- Een professionele klik
 - Werken aan & in evenwaardigheid & gedeelde verantwoordelijkheid
 - Communicatie en reflectie over visie en lespraktijk
 - Professionalisering en ondersteuning
-
- Tijd om te plannen en overleggen
 - Continuïteit in de samenwerking
 - Infrastructuur
 - Vrij kiezen voor teamteaching
 - De leerlingen in de groep
 - In dialoog met ouders en leerlingen
 - Successen vieren
 - Gedeeld leiderschap en zelfsturende teams

Steunende schoolleiding

"Sommige implicaties komen vanzelf en zijn positief, omdat ze het resultaat zijn van goede teamteaching. Sommige negatieve implicaties komen omdat er randvoorwaarden niet vervuld zijn."

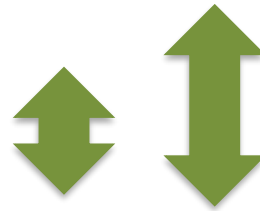
Vergelijking van implicaties voor leerlingen

- Meer + dan –

- In elke case:

- kwaliteitsvollere leerervaringen
- een betere aansluiting bij het lesgebeuren
- meer kansen tot individuele begeleiding en interactie
- een verhoogde betrokkenheid, motivatie en beter gedrag
- het beter invullen van de onderwijsbehoeften van leerlingen

Vergelijking van implicaties voor **leerlingen**

- Negatieve implicaties → valkuilen
 - Lln worden soms te snel geholpen → let op...
 - Verwarring door verschillende manieren van uitleg
- *“Teveel achtergrondlawaai stoort”*
 - in alle cases erkent men dit gevaar
 - Belang van beschikbare infrastructuur (randvoorwaarde)
- Vermoeden van positieve impact op leerresultaten: nog niet onderzocht/bewezen

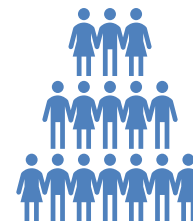
Vergelijking van implicaties voor **leraren**

- Meer + dan –
- Professionele groei van leraren
- Gevoel van persoonlijke en professionele ondersteuning
- Toename in reflectieve dialoog?
 - Eerder praktisch-organisatorisch overleg, minder diepgaande gesprekken
 - Onbewust van groei op reflectief vlak
- Toenemende tijdsinvestering: van “neutraal” tot “intens en zwaar”

Om Ikn sterker te maken in het begeleiden van Iln

Vergelijking van implicaties voor het **schoolteam**

- In alle cases: groei van de betrokken schoolteams naar lerende gemeenschappen
- Versterkte onderlinge relaties in het team en cultuurverandering in het functioneren als team

Krachtige hefboomen

Scholen streven naar

- **kwaliteitsvol onderwijs voor elk kind**
- met aandacht voor werkbaar werk voor elke onderwijsprofessional

Uit dit onderzoek blijkt dat teamteaching & co-teaching hiervoor krachtige hefboomen zijn!

mits aandacht & actie voor specifieke randvoorwaarden

Beleidsaanbevelingen

1. Investeer in **tijd en continuïteit** voor teamteaching
2. **Versterk de leer-impact** van teamteaching voor leraren
3. **Versterk schoolleiders** in het uitbouwen van een beleid met aandacht voor gedeelde verantwoordelijkheid op klas- en schoolniveau
4. Faciliteer teamteachingsvriendelijke **infrastructuur**

1. Investeer in tijd en continuïteit voor teamteaching

Minimum aan teamteachings- en co-teachingstijd is nodig! Er is nood aan

- 1) tijd om samen voor te bereiden
 - 2) tijd om samen te teamteachen
 - 3) tijd om samen te reflecteren
- Schoolleiders: beschikbare lestijdenpakket aanwenden in licht van teamteaching
 - Overheid: verhogen en inhoudelijk verruimen van lestijdenpakket

1. Investeer in tijd en continuïteit voor teamteaching

Onzekerheid over duurzaamheid van teamteaching

- frustrerend innoveren
- continuïteit bepaalt + implicaties van teamteaching

→ Minimale stabiliteit in teamteachingstijd

→ Meer flexibel systeem van personeelsbeleid:

- groeitijd en kansen voor elke leraar
- gevolgen bij hardnekkig weigeren tot teamteaching
- kortlopende contracten?

2. Versterk de leer-impact van teamteaching voor leraren

Teamteaching

- zorgt voor professionele groei bij leraren
- biedt kansen om lerarenberoep aantrekkelijker te maken

→ Leerprocessen moeten nog sterker

- *Door inspirerende uitwisseling over scholen heen: deelpaats van informatie – overzicht TT-praktijken*
- *Door communicatieve en reflectieve handvatten: instrumenten – coachende begeleiding ifv diepgaande reflectie*
- *In context van aanvangsbegeleiding: TT als hefboom bij aanvangsbegeleiding en in het loopbaandebat*

3. Versterk schoolleiders...

... in het uitbouwen van een beleid met aandacht voor gedeelde verantwoordelijkheid **op klasniveau**

Belang van gedeelde verantwoordelijkheid en evenwaardigheid

- Zorgzaam aan werken in communicatie, ...
- Vrije keuze in bepalen van verschijningsvorm
- Elk leraar, elk duo stimuleren om te groeien, op eigen tempo → ondersteuning
- Respect voor vrije keuze in verschijningsvorm van TT

3. Versterk schoolleiders...

... in het uitbouwen van een beleid met aandacht voor gedeelde verantwoordelijkheid **op schoolniveau**

Voorleven van gedeelde verantwoordelijkheid op schoolniveau:

- In 'team-beleid-voeren', samen beslissen over doelgericht inzetten van TT in groepen met hoge noden
- Samen organisatiepuzzel van TT leggen
- Samen nieuwe collega's aanwerven

→ Sterke schoolleiders met sterke schoolteams nodig!

→ Waardering en professionalisering

4. Faciliteer teamteachingsvriendelijke infrastructuur

Eerst muren slopen “in het hoofd”, dan in het gebouw

- Noodzakelijke grote klasruimtes
 - Kleine infrastructurele ingrepen
 - Aangepaste infrastructuur: beperken van - implicatie van geluidsoverlast
- Specifiek budget voor infrastructuurwerken mbt innovatie onderwijsorganisatievormen zoals TT

Meer info

- Meirsschaut, M., & Ruys, I. (2018). *Teamteaching: samen onderweg. Een leidraad voor de praktijk*. Gent: Steunpunt Onderwijsonderzoek.
- Meirsschaut, M. & Ruys, I. (2018). *Teamteaching: beweegredenen, randvoorwaarden en implicaties voor leerlingen, leraren en hun school. Onderzoeksrapport meervoudige gevalsstudie naar teamteaching in het Vlaamse basisonderwijs*. Gent: Steunpunt Onderwijsonderzoek.
- www.steunpuntsono.be

Praktijkbrochure en babbelkaartjes

Te verkrijgen via

www.arteveldhogeschool.be/teamteaching

